

RE-MERKING SOM BÆREKRAFTIG REISEMÅL

Vedlegg:

Handlingsplan for bærekraftig reisemålsutvikling 2018-2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Sammendrag:

Kommunedirektøren rår formannskapet til å støtte prosjektet ved å være en aktiv bidragsyter til bærekraftig reisemålsutvikling i Visit Lillehammer-regionen. Øyer kommune bevilger kr 40.000 til Visit Lillehammer som prosjektansvarlig. Tilskuddet dekkes av kommunalt næringsfond.

Saksutredning:

I dette saksfremlegget legges det fram forslag om at Øyer kommune fortsatt skal være en aktiv bidragsyter til bærekraftig reisemålsutvikling i Visit Lillehammer-regionen og at det bevilges kr 40 000 til gjennomføring av re-merkingsprosessen.

Visit Lillehammer med 7 kommuner ble merket som et bærekraftig reisemål etter Innovasjon Norges standard i juni 2018. Merkeordningen forutsetter re-merking hvert tredje år som innebærer at 104 indikatorer besvares på nytt for å måle utvikling. Covid-19 situasjonen har satt reiselivsnæringen i en sterk økonomisk krise, og dette vil tas hensyn til i re-merkingen.

Bakgrunn:

Hovedmålsettingen for bærekraftarbeidet er å styrke konkurransevnen til reisemålet og enkeltbedriftene. Gjestene stiller større krav, og det å jobbe med bærekraft er en forutsetning for utvikling og lønnsomhet. For å bli vurdert som et kvalitetsreisemål i framtida må alle aktører jobbe sammen i en bærekraftig retning. Merket som bærekraftig reisemål setter krav til reisemålets evne til bærekraftig virksomhet og utvikling, og forutsetter at reisemålet tar vare på natur, kultur og miljø, styrker sosiale verdier og er økonomisk levedyktig.

Til grunn for handlingsplanen ligger 10 prinsipper for bærekraftig turistutvikling, basert på World Tourism Organization (UNTWO) sin definisjon av et bærekraftig reiseliv.

Bevaring av natur, kultur og miljø	Styrking av sosiale verdier	Økonomisk levedyktighet
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kulturell rikdom 2. Landskapets fysiske og visuelle integritet 3. Biologisk mangfold 4. Rent miljø og ressurseffektivitet 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Lokal livskvalitet og sosial verdiskapning 6. Lokal kontroll og engasjement 7. Jobbkvalitet for reiselivsansatte 8. Gjestetilfredshet og trygghet 	<ol style="list-style-type: none"> 9. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsdestinasjoner gjennom lokal verdiskapning 10. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsbedrifter

Visit Lillehammer med 7 kommuner ble merket som et bærekraftig reisemål etter Innovasjon Norges standard i juni 2018. Merkeordningen er et styringssystem for å systematisere arbeidet med bærekraft på norske reisemål, og et godt verktøy for å styre arbeidet i ønsket retning. Gjennom å kartlegge kriterier fordelt på tre dimensjoner av bærekraft (miljø, samfunn og økonomi) signaliserer stedene at de er i gang med et langsiktig arbeid for økt bærekraft. Merkeordningen forutsetter at kommunene tar en aktiv rolle i å gjøre bærekraftig reisemål til en god strategisk retning for reiselivet i regionen. Et destinasjonsselskap kan ikke bli merket uten aktiv deltagelse fra kommunene.

Å jobbe for en bærekraftig reisemålsutvikling er tett knyttet til stedsutvikling. Reisemål skal være gode steder å bo og besøke i dag og i fremtiden. Vårt felles ønske er å ta vare på sårbar natur, forvalte lokal kulturarv og skape balanse mellom lokalbefolknings og besøkendes behov.

Fordeler bærekraftig reisemål:

- Et fremtidsrettet reiseliv vil styrke den lokale økonomien og stedets egenart og bolyst.
- Fokus på bærekraft er en viktig omdømmefaktor og et premiss for lønnsomhet på sikt.
- Merkeordningen støtter opp under kommunens arbeid for en mer bærekraftig utvikling.
- Innovasjon Norge gir regionen økt synlighet sine kanaler.

Operative tiltak i bærekraftarbeidet fra 2018:

- **Lokalmat:** Det jobbes for at bruk av lokale råvarer på serveringssteder skal øke. Jobbes med i eget prosjekt; **Matrute Gudbrandsdal**, som er et samarbeid mellom Visit Lillehammer, Nasjonalparkriket og Gudbrandsdalsmat.
- **Transport:** Det jobbes for at transport med personbil til/fra og innen regionen skal reduseres. Jobbes med i eget prosjekt; **Grønn og sømløs mobilitet**. Løsninger for bestillingsbusser testes ut på Sjusjøen og i Hafjell, samt el-sykler i Lillehammer. Det samarbeides med andre lokale tiltak i regionen.

- **Miljøsertifisering:** Det jobbes med nettverkssertifisering for å få flere reiselivsbedrifter og arrangører miljøsertifisert.
- **Jobb kvalitet for reiselivsansatte:** Det jobbes med kompetansehevende og motivasjonshevende tiltak i form av kurs og møteplasser for reiselivsbedriftene.
- **Sikkerhet og gjestetrygghet:** Sikkerhet og beredskap skal ivaretas innen destinasjonene. Men Korona-situasjonen har det blitt jobbet fram veiledere og tiltak for aktiv bruk hos reiselivsbedriftene.
- **Universell utforming:** Det skal jobbes for økt tilrettelegging for brukergrupper med særskilte behov (syn, hørsel, bevegelseshemming, astma/allergi). Visit Lillehammer jobber for å få på plass et prosjekt på dette i 2021.
- **Fritidsboligutbygging:** Ha retningslinjer som sikrer en bærekraftig utbyggingsstrategi for fritidsboliger (naturhensyn og miljøvennlige bygg/anlegg), samt utfordre på ny teknologi for vann og avløp/avfallshåndtering som gir mindre landskapsinngrep. Dette er et fokus hos enkelte kommuner i regionen.

Covid-19 situasjonen

Covid-19 pandemien har satt de fleste reiselivsbedrifter i vår region i en sterk økonomisk krise, og det er usikkert hvilke konsekvenser dette vil få for det framtidige reiselivstilbudet i regionen i framtida. Likevel er det viktigere enn noen gang at reiselivet «gjenåpnes» i en mer bærekraftig retning. Viktigheten av nærmarkedene og de kortreiste turistene fra Norge og Norden vil få en enda større betydning i framtida, og det er viktig å være rustet for å være attraktive i disse markedene. Hva som blir «den nye normalen» etter Covid-19 kan ingen forutsi, men å benytte anledningen til å planlegge for en mer bærekraftig utvikling vil sannsynligvis være en smart investering.

Re-merkingsprosessen

Gjennom merket for bærekraftig reisemål stilles tydelige krav til reisemålet og måling av utviklingen over tid. En re-merking innebærer at 104 indikatorer besvares på nytt, og at nye undersøkelser (gjesteundersøkelse, innbyggerundersøkelse, bedriftsundersøkelse og ringvirkingsanalyse) gjennomføres. Disse undersøkelsene danner grunnlaget for å kunne svare på flere av indikatorene. I tillegg skal handlingsplanen revideres.

Gjennom eksisterende handlingsplan (se vedlegg) har kommunene forpliktet seg til å følge opp tiltak knyttet til en bærekraftig reiselivsutvikling i regionen. I re-merkingsprosessen må kommunene sette av ressurser til å bistå Visit Lillehammer i besvarelsen av indikatorene. Merkeordningen stiller krav om at destinasjonsledelsen (destinasjonsselskapet og kommunene) er miljøsertifisert eller i aktiv prosess for å bli miljøsertifisert ved en re-merking. Minimumskravet for å bli re-merket er at administrasjonen har iverksatt prosessen med miljøkonsulent.

Visit Lillehammer ønsker å knytte kommunene tettere på bærekraftarbeidet gjennom faste årlige møteplasser hvor felles utfordringer diskuteres. I samarbeid med kommunene,

fylkeskommunen, FoU institusjonene og andre sentrale aktører vil en «destinasjonsledelse» etableres.

Kostnadsbudsjett og finansiering

Budsjett:

Lønnskostnader, ca. 350 timer	150 000,-
Ringvirkningsanalyse	150 000,-
Diverse adm. og undersøkelser	40 000,-
Totalt	340 000,-

Kommune	Kr (+mva)
Lillehammer kommune	60 000,-
Øyer kommune	40 000,-
Gausdal kommune	40 000,-
Ringebu kommune	40 000,-
Sør-Fron kommune	40 000,-
Nord-Fron kommune	40 000,-
Nordre Land kommune	40 000,-
Visit Lillehammer	40 000,-
Totalt	340 000,-

Konklusjon og henvisning til retningslinjene for næringsfondet:

Øyer kommune er positiv til å være en del av en bærekraftig reiselivsdestinasjon og har tidligere forpliktet seg til å bidra til dette.

Prosjektet tilfredsstillende disse punktene i retningslinjene for det kommunale næringsfondet:

- a. At satsingen er ihht den regionale næringsplanen
- b. Samarbeidstiltak mellom to eller flere bedrifter.
- c. Fellestiltak stedsutvikling og reiseliv.
- i. Prosjektene som støttes skal legge til rette for en miljøvennlig utvikling og grønne arbeidsplasser

Vurdering:

Kommunedirektøren innstiller på at prosjektet støttes ihht forslag til vedtak.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Øyer kommune skal være en aktiv bidragsyter til å bli re-merket som bærekraftig reisemålsutvikling.
2. Øyer kommune bevilger 40.000,- kroner til Visit Lillehammer som prosjektansvarlig. Tilskuddet dekkes av kommunalt næringsfond.

Anniken Reitan Borgstrand
Stedfortreder kommunedirektør

Henning Holmbakken